

Lausunto Nuojuankangas-Seitenoikea 400 + 110 kilovoltin voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Khall § 88
182/00.02.01/2024

Valmistelija kaavoittaja Mika Hakkarainen, puh 040 187 7970

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisena yhteysviranomaisena Ristijärven kunnalta lausuntoa Nuojuankangas-Seitenoikea 400 +110 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta YVA-selostuksesta. Hanke sijoittuu Vaalan, Puolangan, Paltamon, Ristijärven ja Hyrynsalmen kuntien alueelle.

Aineisto on saatavilla hankkeen verkkosivuilla sähköisesti:
www.ymparisto.fi/nuojuaseitenoikeavoimajohtoYVA

Arviointimenettelyn tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja kuvata hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset. Arviointimenettelyssä kuullaan viranomaisia, heitä, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, sekä yhteisöjä ja säätiöitä, joiden toimintaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely ei ole lupa- eikä päätöksentekomenettely, vaan sen tarkoituksena on tukea hankkeen suunnittelua ja myöhempiä päätöksentekoprosesseja tuottamalla hankkeen ympäristövaikutuksiin liittyvää tietoa.

Hankkeen tavoite ja perustelu

Fingrid Oyj suunnittelee uuden 400 + 100 kilovoltin voimajohdon rakentamista Vaalan Nuojuankankaan sähköasemalta Ristijärven ja Hyrynsalmen rajalle sijoittuvalle uudelle Seitenoikean sähköasemalle. Voimajohtoreitin kokonaispituus on noin 81 kilometriä.

Fingrid Oyj:llä on sähkömarkkinalakiin (588/2013) perustuvat veloitteet järjestelmävastuusta ja kantaverkon kehittämisestä. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n rooliin puhtaana sähköjärjestelmän alustan rakentajana ja ylläpitäjänä kuuluu Suomen kantaverkosta huolehtiminen ja sen kehittäminen tulevaisuuden tarpeita vastaavaksi. Uusi Vaalan (Nuojuankangas) ja Hyrynsalmen (Seitenoikea) välinen 400+110 kilovoltin voimajohto on tärkeä osa tulevaisuuden puhdasta sähköjärjestelmää.

Uudella Vaalan ja Hyrynsalmen välisellä voimajohtoyhteydellä turvataan kantaverkon käyttövarmuus. Lisäksi voimajohtoyhteys parantaa energiatehokkuutta vähentämällä sähkönsiirron energiahäviöitä. Uudella siirtoyhteydellä saadaan turvattua sähkönsiirto alueelle, sekä kerättyä alueen tuulivoimaa ja siirrettyä sitä edelleen kohti etelän kulutusta, mikä edistää Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamista ja ylläpitää riittävää sähkön omavaraisuutta.

Hankkeen toteuttamatta jättäminen ei ole mahdollista, koska sähkönsiirtoa ei voida hoitaa nykyisellä ikääntyneellä sekä heikolla kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia tai vaarantamalla käyttövarmuutta.

Ristijärven kunnan alueella uusi voimajohto kulkee Tolosenjoelta Seitenoikealle olemassa olevan voimajohdon pohjoispuolella levennettävää johtokäytävää pitkin. Johtoalue levenee maastonkohdasta riippuen noin 40-60 metriä.

Tolosenjoen kohdalla uudelle johdolle on osoitettu kaksi vaihtoehtoa. Olevan johdon viereen pohjoispuolelle ja vaihtoehtoinen reitti erkanevaksi olemassa olevan johdon pohjoispuolelle. Erillään olevalla vaihtoehdolla on pyritty vähentämään kielteisiä vaikutuksia asuinrakennuksiin sekä maisema- ja kulttuuriperintöön. Arviointiselostuksessa erkaneva reitti on nähty paremmaksi vaikka lähtökohtaisesti voimajohdon sijoittaminen nykyisen voimajohdon yhteyteen vähentää alueiden pirstoutumista, tässä tapauksessa teknisen vaihtoehdon haitat ovat vähäisempiä kuin perusreitit. Ratkaiseva peruste tälle johtopäätökselle on Karppalan tilaan kohdistuvat vaikutukset, muissa vaikutuksissa vaihtoehtojen haitallisten vaikutusten merkittävyys on samaa luokkaa molemmissa vaihtoehdoissa.

Seitenoikean länsipuolelle Soilukkasuon ja Matarakankaan alueelle on osoitettu vaihtoehtoiset aluevaraukset uusille sähköasemille ja niille kulkeville yhteysjohdoille.

Alueella olevissa tuulivoimahankkeissa selvitetään alustavasti osittain samoja reittejä Nujuankangas-Seitenoikea voimajohdon kanssa. Ristijärven tuulivoima-alueista Isolehdon hankealue sijoittuu tässä tarkasteltavan voimajohtoreitin alueelle. Hankkeen YVA-menettely on kesken (arviointiohjelma julkaistu). Alustavasti Isolehdon sähkönsiirron vaihtoehtoina on joko tässä tarkasteltavan voimajohdon rinnalla hankealueelta Seitenoikean sähköasemalle tai hankealueen pohjoisosasta uudessa maastokäytävässä Seitenoikean sähköasemalle. Pikku-Paljakan hankkeella ei ole yhteisvaikutuksia tässä tarkasteltavan voimajohdon kanssa, koska hankkeet tai niiden sähkönsiirto ei sijoitu Nujuankangas-Seitenoikea voimajohdon lähituntumaan. Ristijärven kunnanvaltuuston on 12.6.2024 § 3 hyväksynyt kaavoitusaloiteen Louhenkankaan tuulivoima-alueesta. Louhenkankaan tuulivoima alue ei ole vaikutusalueella mutta kylläkin huomioitava sähkönsiirron osalta.

Yhteisvaikutusten osalta mm. Ristijärven Seitenoikean tuntumassa voimajohtoja voisi sijoittua jopa viisi rinnakkain (nykyisin kaksi rinnakkain). Tällöin johtoalue olisi leveydeltään noin 200 metriä. Vaalan ja Paltamon alueella voimajohtoja on suunniteltu jopa neljää rinnakkain, jolloin johtoalue on noin 160 metriä. Kokonaisuudessaan yhteisvaikutukset ovat suuret, mikäli kaikki suunnitellut voimajohtot tässä tarkasteltavan hankkeen rinnalle toteutuisivat. Tuulipuistoalueet voimistavat paikoin vaikutuksia maisemamuutoksen kautta. Arviointiin liittyy epävarmuuksia, sillä osa sähkönsiirtoreiteistä toteutetaan mahdollisesti eri reittiä. Myös eri hankkeiden toteutusaikataulut vaikuttavat sähkönsiirtoreitteihin. Tässä arvioitavan hankkeen toteutuessa johtoreitille rakennetaan myös uusia sähköasemia. Sähköasemat vähentävät tuulipuistojen pitkien siirtoyhteyksien rakentamista, mikäli sähköasemat rakentuvat ennen tuulipuiston rakentamista.

Voimajohtohankkeen toteuttamiskelpoisuus edellyttää, että hanke on ympäristöllisesti hyväksyttävä eikä hankkeesta muodostu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia millään vaikutusarvioinnin osa-alueella. Arviointiselostukseen yhteenvedon mukaan mikään johtoreittiosuus ei aiheuta niin suuria merkittäviä haittoja, että niiden perusteella ratkaisu olisi todettavissa toteuttamiskelvottomaksi. Tarkasteltujen vaihtoehtojen välillä on vaikutusten välisessä merkittävyudessa tunnistettu kuitenkin selkeitä eroja, jotka liittyvät erityisesti ihmisiin kohdistuviin vaikutuksiin sekä maisemaan. Kokonaisuutena vaikutukset maankäyttöön ja sen kehitykseen ovat vähäisiä. Voimajohto sijoittuu pääosin nykyisen voimajohdon käytävään, mikä lieventää muutoksen suuruutta.

Päätösesitys

Ristijärven kunta lausuu, että selostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutuksia laajasti ja toteaa hankkeen ympäristövaikutusten arvioiden vaikutusten tehdyn riittävällä tavalla.

Ristijärven kunnanvaltuusto on 12.6.2024 § 3 hyväksynyt kaavoitusaloitteen Seitenoikeata kaakkoon sijaitsevalle Louhenkankaan alueelle. Louhenkankaan tuulivoima alue ei sijaitse vaikutusalueella mutta on huomioitava seikka sähkösiirron osalta.

Ristijärven kunta näkee tärkeänä uuden siirtoyhteyden rakentamisen sähkösiirron turvaamisena ja alueen tuulivoimahankkeiden toteutumisen edellytyksenä. Uuden siirtoyhteyden sijoittuminen olemassa olevan johtoaukean viereen nähdään hyvänä asiana.

Päätös:

Hyväksyi.